

Akik szándékuk folytán arra sem méltók, hogy válaszoljunk nekik

2007. March 30.

Igehirdetés Hajmáskér 2007. 03. 18.

Így szól hozzánk Istennek Igéje a Lukács írása szerinti evangélium 23. részéből a 6.-tól a 12.-ig terjedő versekből:

Pilátus ezt hallva megkérdezte, hogy Galileából való-e ez az ember.

Amikor pedig megtudta, hogy Heródes hatósága alá tartozik, átküldte Heródeshez, aki szintén Jeruzsálemben tartózkodott ezekben a napokban.

Amikor Heródes meglátta Jézust, nagyon megörült, mert már jó ideje szerette volna látni, mivel hallott róla, és azt remélte, hogy valami csodát tesz majd az ő szeme láttára. Hosszasan kérdezgette őt, de Jézus semmit sem válaszolt neki.

Ott álltak a főpapok és az írástudók is, akik hevesen vádolták.

Heródes pedig katonai kíséretével együtt megvetően bánt vele, kigúnyolta, és fényes ruhába öltöztetve visszaküldte Pilátushoz.

Ezen a napon Heródes és Pilátus barátságot kötöttek egymással. Előtte ugyanis haragban voltak.

Kedves Testvéreim, így Húsvét előtt, úgy gondoltam, hogy ne térjünk le arról az útról, amelyen elkezdtünk járni, és amely pontosan Jézus megfeszítése előtti eseményeket járja körül. Hiszen oly kevés ideje van arra az embernek, hogy lépésről lépésre, percről percre, óráról órára végigjárja azt az utat, amit Jézus járt végig a Golgotáig, és végiggondoljunk mindazt, hogy minden egyes lépésnek, minden egyes történetnek, minden egyes mozzanatnak igenis súlya van, igenis tanító ereje van, igenis isteni üzenete van számunkra. Az eddigiekben János evangéliumát követtük, most mégis úgy gondoltam, hogy ideje, hogy egy pillanatra megnézzük Lukács evangéliuma mennyivel több, mivel ír le többet, mint János. Amivel többről beszél, az például ez a látogatás. Vagy inkább egy kitérő, amelyet Jézusnak meg kell tennie a Golgotára vezető úton, Pilátustól Heródeshez majd vissza Pilátushoz. Egy olyan kitérő, amelynek ha úgy gondoljuk, abból a szempontból semmi jelentősége, hogy Jézusnak így is úgy is meg kell halnia. De ha emberi életeket, emberi sorsokat, emberi társadalmakat, emberi közösségeket nézünk, akkor mégis egy hihetetlenül érdekes, mitöbb, tanulságos mozzanata Jézus életének az, aminek itt tanúi lehettünk.

Pilátus meghallja ugyanis, hogy Jézus Galileából való. Beszéltünk mi arról, megtanultuk az Igéből, hogy Pilátus igazából nem szívesen ítélné el Jézust. A római gondolkodó, az, aki igenis, mint ahogy Róma egész kultúrája a maga módján kereste az igazságot, és kereste az istenivel való találkozást, érzi, hogy nincs egészen rendben ekörül az ember körül valami, hogy ezzel a Jézussal óvatosabban kellene bánni, szeretne valahol kibújni a felelősség alól, szeretné valahogy megúszni, hogy ne neki kelljen elítélnie. És úgy látja egy pillanatig, hogy lám, szerencséje is van, hiszen Heródes, Galilea királya épp itt van. Tudnunk kell azt, hogy Heródes királysága látszólagos dolog volt. Hiszen Rómától függött az ő uralkodása, hiszen Róma mondta meg, hogy mit lehet és mit nem lehet, és ő maga is befizette az adóját időről időre a római császárnak. Csak nevében volt király, csak egy látszatkirályságról van szó, ahol megpróbálták afféle porhintésként elhárítani az embereket, hogy igenis van Izrael népének, van a zsidóságnak egy olyan területe, ahol önrendelkeznek, ahol saját királyuk van, ahol minden úgy történik, ahogy ők akarják, vagy legalábbis ahogy az Istentől királyi székbe engedett Heródes akarja.

Tudjuk, látszat volt, hiszen Róma megszálló hatalma mindenhol megkövetelte azt, hogy közvetlenül és totális módon beleszólhasson az emberek életébe, a hatalom gyakorlásába. Mégis, ez a látszat, ez a kirakatkirályság íme jól jött a római helytartónak. Miért? Mert azt mondta, hogy papíron Galilea uralkodója Heródes, vigyék át, ítélje el ő. Ha ti minden áron meg akarjátok ölelni ezt az embert, akkor a saját királyotok ölesse meg. És átviszik.

Heródes, aki Jeruzsálemben tartózkodik, már készül Jézus fogadására. Hiszen ő már hallott híreket, hallott Keresztelő Jánostól Jézusról, hallott a prófétáktól, hallott az őt körülvevő udvari talpnyalóktól, arról, hogy csodákat tesz, hogy csodálatos dolgokat beszél, és ímé Heródest, a Galilea fölötti hatalom gyakorlóját érdeklik ezek a csodák. Tudni kell, hogy ez a király pompában élt, tudni kell, hogy látszólagosan minden kényelme megvolt, amit csak megkaphatott a Római Birodalom fennhatósága alatt, gazdagabban, látványosabban szórta a pénzt, mint maga Pilátus. Hiszen ily módon is bizonyítani akarta mind ő maga, mind a Római Birodalom, hogy igen, van önálló királya Izraelnek, igenis nem kell a népnek lázadni, nem kell a népnek felkelnie Róma ellen, hiszen azért meghagytunk valamit az önállóságukból.

Itt van tehát ez a Heródes, aki azonban Jézust nem tudja helyén kezelni. Nem tud mit kezdeni azzal a ténnyel, hogy valaki az Isten Fia. Hiszen őt nem érdeklik az isteni dolgok. Hiszen Heródes, bár apái, nagyapái vérvonalán visszavezeti magát Dávid házáig, igazából egy pillanatig sem azzal törődik, hogy mit kíván tőle az Isten. Hanem, hogy mint Róma talpnyalója, minél többet kiélvezhessen abból az életből, ami neki élni adatott. Gondolatok csak bele, hasonló helyzetben van, mint amit elmondtunk Pilátusról. Mit mondtunk? Pilátus, mikor Jézus azt mondja, hogy csak azért van hatalmad fölöttem, mert valakitől kaptad, akkor ráébred arra, hogy Jézust nem kéne elítélni. Hogy többet tud ez az ember, mint amit első pillanatban gondoltak róla. Heródesnek ezt nem kell az agyába vésni. Heródes mindennapjai tele vannak ezzel a tudással. Ő csak, még ha gazdag kegyelemkalácsnak minősíthetjük is, de mégis Róma kegyelemkenyerén él, és addig él, ameddig Pilátus, a római császár, a Római Birodalom ezt akarja. Látszólag minden rendben, látszólag gazdag, de valójában semmi más célja nincs, csak minél jobban, minél többet kivenni az élet dolgaiból. Addig, amíg Róma engedi élni, minél több élvezetben legyen része. Elég neki, hogy kielégítse a saját kíváncsiságát, elég arra, hogy saját ferde hajlamainak hódoljon, hiszen feleségét és nevelt lányát egyaránt megkívánja

ez az uralkodó, és Jézusban sem lát semmi mást, csak egy újabb lehetőséget arra, hogy a kíváncsiságát, a különbségét kielégítse. Csodát akar látni, azt akarja, hogy elmondják, hogy az ő udvarában lám, még ilyen dolgok is megtörténnek. Szeretne valami nagyot mutatni a talpnyalóinak. Szeretné valami különleges módon megörvendeztetni önmagát és bizonyítani, hogy ő méltó igazán a királyságra.

De tulajdonképpen egy paprikajancsi, egy pojáca, akinek ráadásul nincs érzéke ahhoz, hogy tudja, hogy hol vannak a határok. Nem tiszteli az istenit, hiszen nem ismeri fel Isten Fiát. Olyan, mint az a gyermek, akinek egy ötmilliárd forintot érő drágakövet adnak a kezébe, egy hatalmas gyémántot vagy egy ékszer, és az mondjuk diót akar törni vele. Nem ismeri a rendeltetését, nem ismeri az értékét, és meglepve tapasztalja azt, hogy Jézus nem válaszol neki. Pilátussal még szóbaállt. Ezt a paprikajancsit nem méltatja arra. Kérdezhet, követelhet csodákat, fenyegetőzhet - Jézusnak nincs válasza. Nincs egy szava sem. Persze, ha tovább figyeljük a történetet, meglátjuk, vannak ott, akik beszélnek: Izrael főpapjai, a farizeusok, akik azért jöttek, hogy bemártsák, eláztassák Isten Fiát. Akik képesek minden gazemberségre, csak azért, hogy a saját hatalmukat megtartsák. Akik úgy gondolják, hogy felesleges erkölcs és hit dolgairól beszélni, egy a lényeg, hogy ők a pozíciójukban, ők a helyükön maradhassanak. Mit érdekli őket, hogy Heródes az a király, vagy éppen Pilátus, a helytartó az. Készek ezt az embert bemocskolni, készek bármivel megvádolni, csak az ő kis maradék koncuk, csak az ő kis jólétük biztosítva legyen.

Ők sem a lélek emberei. Ők sem Isten igazságát keresik a Krisztusnál. Ők sem azt szeretnék, ha Isten országa valósulna meg e világban. Nem is érdekli őket. Ha nem tesz csodát, ha nem hajlandó ugyanolyan paprikajancsivá és bohóccá válni, mint ők, akkor vesszen.

Tulajdonképpen erről van itt szó. Pilátus még emberként kezeli, Heródes már le akarja húzni a saját szintjére. Heródes be akarja mocskolni, hogy olyan legyen, mint ő, és azt lehessen mondani, na, ő sem különb nálam, ő sem igaz embere az Istennek. Nem véletlen, hogy Jézus átnéz rajta. Átnéz rajta, és átnéz a kígyót-békát kiabálókon, átnéz a gúnyolódókon, és fel sem veszi azt, hogy egyre díszesebb ruhába öltöztetik, egyre jobban próbálnak nevetni rajta. Nem foglalkozik, mert tudja azt az igazságot, amit mi, 21. századi követői a Krisztusnak, letéteményesei az Isten igazságának, elfelejtünk. Mit Jézus így fogalmazott meg Pilátusnak pár órával a Heródes előtti kihallgatás előtt: "Az én királyságom nem e világból való." Az én igazságom - mondhatta volna ezt is - fölötte áll e világ kicsinyes kompromisszumainak, egyéni érdekeinek. Éppen ezért, gyűlöli őt Heródes, éppen ezért gyűlöli őt a főpapság, a farizeusok, a hatalom élvezői közül szinte mindenki, és éppen ezért tart tőle a római helytartó, Pilátus is.

Persze, nincs mit tenni. Heródes, amikor látja, hogy az ő neveltségessé tevő szándéka, és a tömeg vádaskodásai leperregnek Jézusról, akkor valamilyen módon ráébred arra, hogy semmi joga ítélkezni efelett az ember felett. Kicsi pont ő ahhoz, hogy elítélje. S talán félni kezd tőle, talán bizonytalanná válik, vagy egyszerűen csak eszébe jut neki is ugyanaz, mint Pilátusnak, hogy jó lenne kimenekülni ebből a helyzetből, jó lenne megszabadulni a felelősségtől, a döntéshozattól. Mivel bátorság nincs benne, visszaküldi Pilátushoz.

A történet folytatását innét mindannyian ismerjük, de még valami, két mondat van ennek az ígehelynek a végén, ami megszívlelendő mindannyiunk számára: "Ezen a napon Heródes és Pilátus barátságot kötöttek egymással. Előtte ugyanis haragban voltak."

Próbáljuk végiggondolni, mi is történik itt? A római helytartó és Heródes tulajdonképpen riválisai egymásnak. Még akkor is, hogyha Pilátus tudja azt, hogy ő nagyobb úr, mint Heródes, ha tudja azt, hogy ő parancsol a Júdea provinciában állomásozó légióknak és lerohanhatja Heródes országát. Viszont Heródes fényűzőbben él. Viszont Heródesnek megvan mindene. Ő nem katona, őt nem kötik a szabályok, ő elveszi az életből mindazt, amire neki szüksége van. Heródes élhet a pillanatnak, Pilátus nem. Heródesnek megvan a lehetősége, hogy beállítsa magát újra meg újra az Istentől vezérelt királynak. Heródes megmutatkozhat úgy a nép előtt, mint hogyha úgy lenne minden jól, ahogy ő akarja, hiszen ő maga is zsidó. Heródes 21. század nyelvén fogalmazva jó marketing, jó PR munkával el tudja adni az embereknek, hogy én egy vagyok közületek, és én ugyanúgy utálok Rómát, mint ti. Tud némi szimpátiát ébreszteni önmagával szemben. Haragszik is rá Pilátus. Hiszen ő Róma kinyújtott keze. Ő az a személy, aki hivatalból el kell, hogy nyomja Izrael népének minden függetlenségét és szándékát.

Pedig, ha belegondolunk, ő a bölcsőbb, ő az igazságnak talán nagyobb keresője, és ő az, akivel még Jézus is szóbaállt, akinek elvben lenne lehetősége arra, hogy megmeneküljön, hogy jó döntést hozzon. Ez a két ember helyzeténél fogva gyűlölik egymást. Egy dolog azonban összehozza őket, nekik kell elítélni Istennek Szentjét, nekik kell egy nagy gazemberséget közösen végrehajtani, nekik kell egy nagy árulást összehozni. Hányszor láttunk ilyet a világtörténelemben. Ellentétes nemzetek, ellentétes hatalmak vezetői összeszövetkeznek és legjobb barátok lesznek egy-egy közös árulás után. 1848 után? '56 után? Vagy korábban? Mátyás király halála után? Ki tudja, hányszor tud felmutatni ilyet a mi történelmünk is. Az Isten igazsága, egy igaz ügy, vagy éppen Isten Fiának személye. A hatalmasokat és a hatalomhoz ragaszkodókat, akik evilágból valók, és ebben a világban ragaszkodnak a királyságukhoz, újra meg újra összehozza Isten választottjai ellen. És hiába gondoljuk mi azt, hogy talán majd most nem így lesz. Hiába gondolták így apáink, nagyapáink, szépapáink, hiába gondolta így a történelem folyamán minden igaz keresztyén ember, amikor a hitét próbálta megélni, megvédelmezni, hiába gondolták így a reformátorok, s hiába gondolják most is azok, akik érzik, hogy valami nincs redben ebben a világban, a történelem ismétli önmagát. És ugyanabba a helyzetbe kerülünk, mint Krisztus követői mindig. Érezzük, hogy nem ebből a világból valók vagyunk, kicsinyesnek és méltatlannak találja a keresztyén ember, hogy harcoljon Heródesek és Pilátusok ellen, elnyomók és pojáccák ellen.

Mégis, valahányszor azt hisszük, hogy talán majd most más lesz a történelem, mindig csak ugyanazzal találkozunk. De nem baj ez, Testvéreim, hiszen mi tudjuk, hogy van ennek a történetnek folytatása. Hogy minden Nagypéntek után feltámadás fog következni. Hogy a világtörténelem sajátos logikája ez. Isten szeretete mutatkozik meg így a világban, hogy ad őrállókat, jelen esetben éppen minket, akik látjuk ezt a világot, akik ismerjük ezt a világot, hiszen benne élünk. De tudjuk azt, van egy másik világ, van egy magasabb szintű, magasabbrendű élet, az Isten által uralt világ, ahol Krisztus a király és nem a pojácák. Ahol Isten akarata érvényesül és nem a kicsinyes emberi szándékok. És mi már itt, ezen a földön azért vagyunk jelen, hogy legyen ennek a világnak hirdetője, bizonyágtevője.

Éppen ezért, kedves Testvéreim, így, még a Húsvét beköszönte előtt, így gondoljuk végig a saját életünket, a saját történelmünket, a saját hitünket, s próbáljunk arra gondolni, hogy igen, vannak emberek, akik szándékuk folytán arra sem méltók, hogy válaszoljunk nekik. Vannak olyanok, akik talán támadják az Isten ügyét e világban, akikkel beszélnünk kell, s az utolsó pillanatig esélyt kell adnunk nekik, hogy meglássák a Krisztus országát, s az igazságot, amit érdemes megtalálni ebben a világban. De a többség, akik ellen nem harcolni kell, akiktől nem elhatárolódni kell, azok azért vannak, hogy áldozatokat hozzunk értük, hogy bizonyosságot tegünk nekik, s hogy a Krisztus útján járva elvezessük őket is Isten igazságára, az örök üdvösségre. Ámen.

Gyertek, emeljük föl szívünket Urunkhoz, Istenünkhöz!

Mennyei Édes Atyánk, világ királya! Köszönjük Néked, hogy mi tudjuk azt, Te hatalmasabb úr vagy, mint bárki más e földön. S bár látszhat úgy időről időre, hogy vesztésre áll a Te ügyed, hogy megfélemedeztek azok, akiknek szolgálni kellene Téged feladatukról, Te mindig újra és újra utat mutatsz, új vezetőket, új élenjárókat támasztasz nekünk. Ó, Urunk, add, hogy mi a Te bölcsességedre helyezzük életünket, hogy el tudjuk fogadni, bármit is rász ránk feladatul e világban, s tudjuk teljesíteni. Szóljunk mikor szólni kell, s hallgassunk, ha már mást nem tehetünk. Adj erőt, hogy meg tudjuk mutatni e világnak, hogy a Te országod, a Te általad kínált életforma itt e földön s a túlvilágon is magasabbrendű, előrébbvaló. Mindenség Istene, áldj meg minket hittel és szeretettel, hogy tudjunk egymáshoz fordulva barátilag nézni minden emberre e földön. Hogy tudjuk megértetni a ránk bízottakkal, hogy valóban Téged és a Te szent Fiad ügyét hirdetjük nekik. Mindenség Istene, áldj meg minket és taníts minket, gyámolíts minket, bárhol is legyünk e földön. Adj erőt, hogy tudjunk bizonyosságot tenni, s hogy emelt fővel imádkozhassunk életünk minden napján úgy, ahogy a Te szeretett Fiad, a mi Megváltó Krisztusunk tanított, ekképpen:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod amint a mennyben, úgy a földön is. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. És ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól, mert Tiéd az ország, a hatalom, és a dicsőség mindörökké. Ámen.

Istennek, a mi Atyánknak szeretete, az Ő Szent Fiának, a Krisztusnak kegyelme, s a Szentlélek gondviselő közössége legyen és maradjon mindenkor mivélünk. Ámen.